

Ehdotus neuvoston puitepäätökseksi muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvistä petoksista ja väärennysrikoksista

(1999/C 376 E/03)

KOM(1999) 438 lopull. — 1999/0190(CNS)

(Komission esittämä 15 päivänä syyskuuta 1999)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon komission aloitteen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- 1) Muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan kohdistuvat petokset ja väärennysrikokset ovat usein luonteeltaan kansainvälisiä.
- 2) Euroopan neuvostossa, G8-maiden ryhmässä, OECD:ssä, Interpolissa ja YK:ssä tässä yhteydessä tehty työ on tärkeää, mutta sitä on tarpeen täydentää Euroopan unionin toimilla.
- 3) Neuvosto katsoo tietäntyyppisten, muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten vakavuuden ja kehityksen edellyttävän kokonaisvaltaista ratkaisua. Suosituksessa N:o 18 järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskeva toimintasuunnitelma⁽¹⁾, jonka Amsterdamissa 16 ja 17 päivänä kesäkuuta 1997 kokoontunut Eurooppa-neuvosto on hyväksynyt, sekä neuvoston ja komission toimintasuunnitelman parhaista tavoista panna täytäntöön Amsterdamin sopimuksen määräykset vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamisesta⁽²⁾, jonka Wienissä kokoontunut 11 ja 12 päivänä joulukuuta 1998 Eurooppa-neuvosto on hyväksynyt, 46 kohdassa edellytetään toimenpiteitä tässä asiassa.
- 4) Toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tämän puitepäätöksen tavoitteita, että kaikissa jäsenvaltioissa kaikenlaisiin muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan kohdistuvat petokset ja väärennysrikokset tunnustetaan rikoksiksi sekä rangaistaan tehokkailla, suhteutetuilla ja varoittavilla seuraamuksilla, jäsenvaltiot eivät voi, ottaen huomioon näiden rikosten kansainvälisen ulottuvuuden, riittävällä tavalla toteuttaa mainittuja tavoitteita, jotka voidaan toteuttaa paremmin Euroopan unionin toimesta. Tämä puitepäätös rajoittuu vähimpään näiden tavoitteiden toteuttamiseksi tarpeelliseen eikä siten ylitä sitä, mikä tarvitaan tähän tarkoitukseen.

5) Tämän puitepäätöksen olisi autettava muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan kohdistuvat petosten ja väärennysrikosten torjunnassa yhdessä muiden neuvoston jo hyväksymien säädösten kanssa, kuten Euroopan oikeudellisen verkoston perustamisesta hyväksytty yhteinen toiminta 98/428/YOS⁽³⁾, rikollisjärjestöön osallistumisen kriminalisoinnista Euroopan unionin jäsenvaltioissa hyväksytty yhteinen toiminta 98/733/YOS⁽⁴⁾ rahanpesusta, rikoksentekovälineiden ja rikoksen tuottaman hyödyn tunnistamisesta, jäljittämisestä, jäädyttämisestä, takavarikosta ja menetyksi tuomitsemisesta hyväksytty yhteinen toiminta rahanpesusta 98/699/YOS⁽⁵⁾ sekä Europolin toimivaltuuksien laajentamisesta rahanväärennykseen ja maksuvälineiden väärennykseen 29 päivänä huhtikuuta 1999 tehty neuvoston päätös⁽⁶⁾.

- 6) Komissio on antanut tiedonannon muihin maksuvälineisiin kuin käteiseen rahaan liittyvien petosten ja väärennysrikosten torjuntaa koskevat toimintapuitteet⁽⁷⁾, jolla edistetään sekä ongelman ennaltaehkäisyn että sen torjunnan kattavaa unionin politiikkaa.
- 7) Komission mainittuun tiedonantoon sisältyy luonnos yhteiseksi toiminnaksi, joka on osa tätä kattavaa lähestymistapaa ja tämän puitepäätöksen lähtökohta.
- 8) On tarpeen, että kuvaus toimista, jotka on kriminalisoitava, jos ne liittyvät muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyviin petoksiin ja väärennysrikoksiin, kattaa kaikki ne toimet, joista järjestäytyneen rikollisuuden muodostama uhka muodostuu tällä alalla.
- 9) On tarpeen, että nämä toimet luokitellaan rikoksiksi jäsenvaltioissa, ja että näihin rikoksiin syyllistyneille tai niistä vastuussa oleville luonnollisille ja oikeushenkilöille määrätään tehokkaita, suhteutettuja ja varoittavia seuraamuksia, ja että näiden rikosten katsotaan olevan rahanpesun alkurikoksia.
- 10) On tarpeen, että jäsenvaltiot neuvottelevat keskenään, kun tietty rikos kuuluu useamman kuin yhden jäsenvaltion toimivaltaan.

⁽¹⁾ EYVL L 191, 7.7.1998 s. 4.

⁽²⁾ EYVL L 351, 29.12.1998 s. 1.

⁽³⁾ EYVL L 333, 9.12.1998 s. 1.

⁽⁴⁾ EYVL C 149, 28.5.1999 s. 16.

⁽⁵⁾ KOM(1998) 395 lopull.

⁽¹⁾ EYVL C 251, 15.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ EYVL C 19, 23.1.1999, s. 1.

11) On myös tarpeen, että jäsenvaltiot tekevät tehokkaasti yhteistyötä maksujärjestelmien toiminnasta ja valvonnasta vastuussa olevien yksityisten laitosten ja elinten kanssa, ja että jäsenvaltiot antavat toisilleen mahdollisimman laajalti keskinäistä oikeusapua.

ON TEHNYT TÄMÄN PUITEPÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Määritelmät

1. Tässä puitepäätöksessä tarkoitetaan, rajoittamatta kuitenkaan jäsenvaltioiden lainsäädäntöön sisältyvien tarkempien määritelmien soveltamista,

- a) ”(muulla) maksuvälineellä (kuin käteisrahalla)” sellaista muuta välinettä kuin laillisia maksuvälineitä (seteleitä ja metallirahoja), jonka avulla laillinen haltija/maksaja voi joko käyttämällä välinettä yksinään tai yhdessä toisen maksuvälineen kanssa saada käyttöönsä rahaa tai arvoa, suorittaa tai vastaanottaa maksuja tavaroista, palveluista tai muusta arvon sisältävästä kohteesta, tai antaa määräyksen tai laatia viestin, jossa vaaditaan varojen siirtoa (osapuolelta olevan rahallisen saatavan muodossa) maksunsaajan määräämälle tai muutoin valtuutetaan siihen,
- b) ”maksutapahtumalla” maksuvälineellä toteutettua rahan tai arvon hankkimista, maksun suorittamista tai vastaanottamista tavaroista, palveluista tai muusta arvon sisältävästä kohteesta ja/tai sellaisen määräyksen antamista tai viestin laatimista, jossa vaaditaan varojen siirtoa (osapuolelta olevan rahallisen saatavan muodossa) maksunsaajan määräämälle taholle tai muutoin valtuutetaan siihen,
- c) ”välineiden valmistukseen käytettävillä laitteilla” kaikkia laitteita (mukaan lukien ohjelmistot), jotka on suunniteltu tai joita on mukautettu siten, että maksuvälineitä, maksutapahtumia tai niiden osia voidaan niiden avulla hyödyntää, valmistaa tai muuttaa, ja niihin kuuluvat myös laitteet, jotka on suunniteltu tai joita on mukautettu siten, että maksuvälineen tai maksutapahtuman sisältämiä tai niihin liittyviä tietoja voidaan niiden avulla muuttaa tai mukauttaa,
- d) ”oikeushenkilöllä” mitä tahansa muodostumaa, jolla on oikeushenkilön asema sovellettavan lainsäädännön nojalla, lukuun ottamatta valtioita tai muita julkisia elimiä niiden käytäessä julkiseen valtaan liittyviä oikeuksiaan sekä julkisoikeudellisia kansainvälisiä järjestöjä,
- e) ”rahanpesulla” neuvoston direktiivin 91/308/ETY⁽¹⁾ 1 artiklan kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitettu tekoja.

2. Tässä puitepäätöksessä jäsenvaltion ”kansalaisella” tarkoitetaan 13 päivänä joulukuuta 1957 tehdyn, rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen b kohdan mukaisissa jäsenvaltion antamissa selityksissä tarkoitettuja kansalaisia.

2 artikla

Tekojen kuvaus

Jäljempänä 3–6 artiklassa säädetyt toimenpiteet liittyvät seuraavan tyyppisiin tarkoituksellisiin tekoihin:

- a) maksuvälineen anastaminen,
- b) maksuvälineen väärentäminen,
- c) maksuvälineen tietoinen käsittely ilman haltijan lupaa,
- d) anastetun tai väärennetyn maksuvälineen tietoinen hallussapito,
- e) anastetun tai väärennetyn maksuvälineen tietoinen käyttö tai suoritettun maksun tietoinen hyväksyminen,
- f) tunnistetietojen tietoinen luvaton käyttö maksutapahtuman käynnistämiseksi tai käsittelemiseksi,
- g) väärin tunnistetietojen tietoinen käyttö maksutapahtuman käynnistämiseksi tai käsittelemiseksi,
- h) asiaa koskevien tietojen, mukaan lukien tilitiedot tai muut tunnistetiedot, väärentäminen maksutapahtuman käynnistämiseksi tai käsittelemiseksi,
- i) tunnistetietojen luvaton luovuttaminen maksutapahtuman käynnistämiseksi tai käsittelemiseksi,
- j) mukautettujen välineiden tai maksuvälineiden osien valmistus, käsittely, hallussapito tai käyttö seuraaviin tarkoituksiin:
- minkä tahansa maksuvälineen tai sen osan valmistaminen tai muuttaminen,
- edellä f-i alakohdassa tarkoitettujen petollisten tekojen suorittaminen;

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuissa rikollisessa tarkoituksessa tehdyissä teoissa avustaminen tai niihin yllyttäminen taikka niistä saadun arvon tai taloudellisen hyödyn tietoinen vastaanottaminen.

(¹) EYVL L 166, 28.6.1991, s. 77.

3 artikla

Kansallisella tasolla toteutettavat toimenpiteet

1. Jäsenvaltioiden on luokiteltava edellä 2 artiklan mukaiset teot rikoksiksi.
2. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että oikeushenkilöt voidaan asettaa vastuuseen 1 kohdassa tarkoitetuista rikoksista, jotka on oikeushenkilön hyväksi tehnyt joko yksin tai oikeushenkilön toimielimen osana toimien henkilö, jonka johtava asema toimielimessä perustuu
 - a) valtaan edustaa oikeushenkilöä, tai
 - b) valtaan tehdä päätöksiä oikeushenkilön puolesta, taikka
 - c) valtuuksiin harjoittaa valvontaa oikeushenkilössä.
3. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että 1 kohdassa tarkoitettujen rikosten seuraamukset ovat:
 - a) luonnollisten henkilöiden osalta tehokkaita, suhteutettuja ja varoittavia rikosoikeudellisia seuraamuksia, ja niihin kuuluu ainakin vakavissa tapauksissa vapauden menetys, joka voi antaa aiheen rikoksen johdosta tapahtuvaan luovuttamiseen,
 - b) oikeushenkilöiden osalta tehokkaita, suhteutettuja ja varoitettavia seuraamuksia, ja niihin kuuluvat sekä rikosoikeudelliset että muut sakot, ja niihin voivat kuulua muut seuraamukset, kuten
 - i) oikeuden menettäminen julkisista varoista myönnettyjen etuuksien tai tuen saamiseen,
 - ii) väliaikainen tai pysyvä kieltäminen harjoittaa liiketoimintaa,
 - iii) oikeudelliseen valvontaan asettaminen,
 - iv) oikeudellinen määräys lopettaa toiminta.
4. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja rikoksia on pidettävä yhteisen toiminnan 98/699/YOS mukaisesti törkeinä rikoksina.

4 artikla

Toimivalta

1. Edellä 3 artiklassa tarkoitettujen rikosten kuuluvat jäsenvaltion toimivaltaan, kun
 - a) rikos on kokonaan tai osittain tehty sen alueella,
 - b) rikosentekijä on sen kansalainen.

Jollei 2 kohdasta muuta johdu jäsenvaltio voi rajoittaa toimivaltaansa ensimmäisen kohdan a alakohdan mukaisesti. Jäsenvaltio, joka ei rajoita toimivaltaansa tällaisella tavalla, voi tästä huolimatta käyttää ensimmäisen kohdan b alakohdan mukaista toimivaltaa ainoastaan tietyissä tapauksissa tai olosuhteissa.

2. Niissä tapauksissa, joissa jäsenvaltio ei luovuta omia kansalaisiaan, sen toimivalta ulottuu niihin 3 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin, joita sen omat kansalaiset tekevät sen alueen ulkopuolella.

Jos jäsenvaltion kansalaisen epäillään syyllistyneen johonkin 3 artiklassa tarkoitetuista rikoksista toisessa jäsenvaltiossa ja jos jäsenvaltio ei luovuta kyseistä henkilöä tähän toiseen jäsenvaltioon yksinomaan henkilön kansalaisuuden perusteella, luovutuksesta kieltäytyneen jäsenvaltion on tarvittaessa annettava asia toimivaltaisille viranomaisilleen syytteenpanoa varten.

Syytteenpanemiseksi kaikki rikokseen liittyvät asiakirjat, tiedot ja todisteet on toimitettava joulukuun 13 päivänä 1957 tehdyn, rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 6 artiklassa tarkoitettujen menettelyjen mukaisesti.

Luovutuspyynnön esittäneelle jäsenvaltiossa on ilmoitettava syytteenpanosta ja oikeuskäsittelyn tuloksesta.

5 artikla

Julkisten ja yksityisten laitosten yhteistyö

1. Jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet varmistakseen, että maksujärjestelmien hallintaan, valvontaan ja seurantaan osallistuvat julkiset ja yksityiset laitokset sekä julkiset ja yksityiset elimet tekevät yhteistyötä tässä puitepäätöksessä tarkoitettujen rikosten tutkinnasta ja rangaistusseuraamusten määrittämisestä vastuussa olevien viranomaisten kanssa.

Näiden laitosten ja elinten olisi erityisesti

- a) tehtävä edellä mainituille viranomaisille omasta aloitteestaan ilmoitus silloin, kun on perusteltua aihetta epäillä, että on tehty jokin edellä mainituista rikoksista,
- b) toimitettava edellä mainituille viranomaisille niiden pyynnöstä tai omasta aloitteestaan kaikki tarpeelliset tiedot.

2. Henkilötietojen käsittelyn osalta 1 kohdan täytäntöönpanossa on varmistettava sellainen suojelun taso, joka vastaa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY⁽¹⁾ säännöksiä. Tietoja voidaan käyttää vain niihin tarkoituksiin, joihin ne on luovutettu.

(¹) EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.

*6 artikla***Jäsenvaltioiden yhteistyö**

1. Jäsenvaltiot antavat toisilleen voimassa olevien yleissopimusten sekä monen- ja kahdenvälisen sopimusten ja järjestelyjen mukaisesti mahdollisimman laajalti keskinäistä apua tässä puitepäättöksessä tarkoitettuihin rikoksiin liittyvissä oikeudenkäyntimenettelyissä

2. Jos tässä puitepäättöksessä tarkoitettu rikos kuuluu usean jäsenvaltion toimivaltaan, näiden valtioiden on neuvoteltava keskenään toiminnan yhteensovittamisesta tehokkaan syytteenpanon varmistamiseksi.

*7 artikla***Täytäntöönpano**

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän puitepäättöksen noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2000. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä ja toimitettava jäljennökset säädöksistä, joilla puitepäättös on pantu täytäntöön.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän puitepäättökseen tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Komissio antaa kahden vuoden kuluessa tämän puitepäättöksen voimaantulosta neuvostolle kertomuksen jäsenvaltioiden tämän puitepäättöksen mukaisten velvoitteiden täyttämisestä.

*8 artikla***Voimaantulo**

Tämä puitepäättös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

*9 artikla***Osoitus**

Tämä puitepäättös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.